

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.
Prenumerata
miejskowa i zamiejscowa wynosi:
rocznie 3 zł. — ct.
półrocznie 1 „ 50 „
kwartalnie — „ 75 „
Reklamacje nieopieczetowane wolne są
od opłaty pocztowej.

URZĘDNIK

Redakcja i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczbą 9.

Ogłoszenia
przyjmują się za opłatą 6. centów
od wiersza drobnym drukiem.

w połączeniu

z **PRAWNIK**iem

dwutygodnik poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Lwów 25. Kwietnia 1882. r.

Nr. 8.

Rok IV.

Treść: Reforma administracji. — Sądownictwo (Sprawy tabularne [Warunki pozyskania dobrych urzędników hipotecznych]. — Praktyka tabularna [Do §§. 13. i 14. ust. z d. 25. lipca 1871 r. N. 96. dz. pr. p.]). — Administracja (Zacheianki [Departament rachunkowy c. k. kraj. dyr. sk.]). — Sprawy kolejowe (O kolejowym systemie kasowym. V. — Instytucje humanitarne istniejące przy drodze żel. Karola-Ludwika. [C. d.]). — Stowarzyszenia (Stowarzyszenie wzaj. pomocy Dyetarjuszów i urzędn. Gal. i W. ks. Kr. [Dok.]). — Stowarzyszenie oszczędn. i kred. urz. i sług kolei Karola-Ludw.). — Wiadomości potoczne (Tunel kaletiański. — W pewnem gimnazjum.). — Wiadomości urzędowe (Mianowania. — Przeniesienia. — Wyszczególnienia. — Oprożnione posady. — Izby notarialne.). — Od Administracji. — Ogłoszenia prywatne.
O d e i n e k : Opodatkowanie na cele instytucyj autonomicznych. — Przegląd literacki. — Bibliografia.

Reforma administracji.

Czytamy w „Samorządzie“:

Jakkolwiek powołana komisja t. zw. oszczędnościowa dla zbadania obecnych urządzeń administracyjnych i przedłożenia Rządowi wniosków celem wprowadzenia uproszczeń i oszczędności w gospodarstwie państwowem, do której to komisji należy i nasz poseł Hausner, dopiero od 29. marca kilka odbyła posiedzeń i w ścisłej tajemnicy zachowuje przebieg rozpraw, przystępne nam są w głównym zarysie zasady, według których zamierza opracować projekt reorganizacji. Dotyczą one głównie: uproszczenia dotychczasowej administracji i wymiaru sprawiedliwości, rozszerzenia samorządu i ograniczenia liczby urzędników.

W tych trzech kierunkach działając ma ona najpierw zaproponować, aby w procedurze sądowej u I. instancji rozszerzono postępowanie ustne, a jurysdykcją w sprawach bagatelnych oddano sądom ławniczym lub pokoju, — dalej aby pewne agendy władz centralnych (osobliwie Ministerstw rolnictwa, handlu i skarbu) przeszły na Namiestnictwa i Wydziały krajowe, np. asygnowania pieniędzy, zarząd nad domenami, lasami, górnictwem, kulturą krajową itd. Autonomizacja ma w pierwszej linii dotyczyć spraw podatkowych i agend politycznej administracji prowincjonalnej, mianowicie w tym duchu, że większa część tychże przekazaną będzie Wydziałom powiatowym. Ponieważ liczba Namiestnictw będzie prawdopodobnie zmniejszoną, przeto lwowskie Namiestnictwo wysyłałoby swych delegatów do expozytury w Czerniowcach dla zarządu Bukowiną. Również będą Starostwa

o małej przestrzeni i szczupłej ludności zniesione, pozostałe zaś otrzymają szerszy zakres wraz z Radami powiatowymi. Pewna ilość agend Starostw ma znowu przejść na gminy administracyjne czyli t. zw. zbiorowe. Komisja zajmie się nadto gruntowną reformą urzędów podatkowych.

Otóż przez wprowadzenie możebnych ulepszeń zamierza komisja oszczędnościowa stworzyć pojedynczą administrację, decentralizację władz i wzmocnienie ciał autonomicznych przez rozszerzenie samorządu z zastrzeżeniem interesów państwowych. Reforma ta pociągnie za sobą i redukcję urzędniczych sił, ale zmniejszenie liczby urzędników uskutecznione będzie powoli w miarę ich ubytku przez śmierć.

Dopiero po ostatecznem ukończeniu swych prac komisja ogłosi rezultat i propozycje, które jako zmierzające do rozszerzenia swobód krajowych powitamy z szczerą radością, ufni, że już w przyszłorocznym budżecie niezbędne oszczędności ulżą nieco ciężarowi podatkowego ubogiej ludności!..

Czy i jak dalece powyższe doniesienie „Samorządu“, pomimo, że komisja „w ścisłej tajemnicy zachowuje przebieg rozpraw“, rzeczywiście ma podstawę, niedaleką, jak się zdaje, przyszłość okaże. To też uważamy za przedwczesny, rozbiór poszczególnych głównych zasad rzekomego projektu komisji i li tylko tyle zaznaczamy, że jakkolwiek zawsze z zadowoleniem powitamy wszelkie przy reformie administracji rozszerzenia autonomii krajowej, to jednak zawsze musielibyśmy uważać je jako zadatek na dalsze jej rozszerzenie, i że, jak to już przy innej sposobności wypowiedzieliśmy*): w skuteczną reformę administracji u

*) N. 21. str. 162 „Urz. i Prawn.“ z r. 1881.

nas w kraju li tylko natenczas wierzymy, gdy takowa wyjdzie od Sejmu mocą ustaw krajowych, a za wykonanie tych ustaw rząd krajowy Sejmowi będzie odpowiedzialnym.

Ze stanowiska naszego pisma musimy jednak dotknąć jednej strony, jaka się odzywa w koncercie reform rzekomo zamierzonych. „Reforma ta pociągnie za sobą i redukcję urzędniczych sił, ale zmniejszenie liczby urzędników uskutecznione będzie powoli, w miarę ich ubytku przez śmierć.“

Przypominamy sobie, że gdy JEx. p. minister skarbu na posiedzeniu Izby deputowanych z dn. 14. listopada 1881 r. przedłożył projekt budżetu na r. 1882. i w dłuższym wywodzie przedstawił zapatrywania rządu na poszczególne kwestje z budżetem związane, prasa opozycyjna z wielkim zamiłowaniem podchwyciła jeden ustęp tego wywodu, zapowiadający pewne reformy pod względem poborów urzędniczych, — i jakkolwiek wywód wyraźnie zazaczył, że zamierzona reforma będzie przeprowadzoną obok utrzymania praw nabytych i słusznego uwzględnienia żądań urzędników, ich wdów i sierót, podsunęła rządowi zamiar zredukowania płac urzędniczych. Wrzawa ta sztuczna ucichła, gdy organa półurzędowe odparły zamiar powyższy; mimo to jednak interesowani z uczuciem trwogi wyglądali owych reform zapowiedzianych. W obec tego z zadowoleniem zaznaczamy, że, jeżeli powyższe doniesienie jest prawdziwem, obawy powyższe powinnyby upaść, gdyż zamierzone oszczędności widocznie nie dotyczą poborów urzędniczych, jak skoro jest mowa li tylko o redukcji sił urzędniczych, czyli liczby urzędników.

Lecz i ta rzekomo zamierzona redukcja sił urzędniczych nie powinna żadnych budzić obaw, jak skoro takowa ma być skuteczną powoli, w miarę ubytku urzędników przez śmierć. Musimy tylko wyrazić życzenie, w faktycznych stosunkach uzasadnione, by redukcja ta rozpoczęła się z góry, zwinieniem wielu rzeczywiście zbytecznych posad wyższych i najwyższych, przedstawiających się jako prawdziwe synekury, zaś — przynajmniej u nas w kraju — nie tykała wcale posad niższych i najniższych, gdy te raczej należałoby pomnożyć, aniżeli umniejszyć. Zwinienie choćby jednej tylko z takich synekur, spowoduje większą oszczędność, aniżeli uchylene choćby i dziesięciu posad niższych. — Bądź co bądź, wierzymy, że nabyte już przez poszczególnych urzędników prawa, redukcją rzekomo zamierzoną w niczem nie zostaną uszczuplone.

Z zadowoleniem witamy także zapowiedź gruntownej reformy urzędów podatkowych, wyrażając nadzieję, że reforma ta wypadnie w duchu uwag, jakie w tym przedmiocie kilkakrotnie już poczyniliśmy.

O jednej jednak dla urzędników nader ważnej kwestji nie znajdujemy w owem doniesieniu żadnej wzmianki, a jednak powinna ona wśród zasadniczych punktów rzekomego programu wyraźnie być zamieszczoną. Nie czytamy, by z reformą administracji miało być złączonem wydanie pragmatyki służbowej. Czyżby tę komisja uważała za zbyteczną? Tego

nie przypuszczamy, a zwracając tutaj jeszcze raz uwagę na głos Sejmu styryjskiego w kwestji reformy administracji i pragmatyki służbowej podniesiony, o którym obszerniej pisaliśmy w N. 21. pisma naszego z r. z., wolimy pozostać przy nadziei i przypuszczeniu jakie tam wypowiedzieliśmy.

J. Sz. Cz.

SĄDOWNICTWO.

Sprawy tabularne.

Warunki pozyskania dobrych urzędników hipotecznych.

Na urzędników prowadzących księgi gruntowe padają coraz to częściej kamienie potępienia, już to, że nie mając dostatecznej praktyki pod względem prowadzenia oddanych im ksiąg gruntowych, pozostawiają wiele do życzenia, już też i dla tego, że nieobeznani dokładnie z ustawami, nie są w stanie udzielić stosownych wyjaśnień zgłaszającym się stronom. Czy te zarzuty są słuszne lub nie, o tem sądu wydawać nie myślimy, chcielibyśmy tylko, jeżeli to złe rzeczywiście istnieje, wskazać, że zarodek tego złego inne przyczyny stworzyły.

Kto chce aby praca dobrze i gruntownie wykonaną została, ten powinien dobrych robotników przyjmując, a za dobrą pracę dobrze wynagrodzić; że u nas tak nie jest, jest więcej jak pewne, bo nietylko że się o dobrych manipulacyjnych urzędników nikt nie stara, ale przeciwnie nadanie posady takiego urzędnika używa się jako środek do

wynagrodzenia za zasługi na innem polu łożone.

Z tych to powodów zakładanie ksiąg gruntowych w ogóle, a obsadzanie posad urzędników hipotecznych w szczególności, napotykało u nas zawsze na przeszkody; — bo gdy w r. 1868. reorganizację władz sądowych przeprowadzono, ustanowiono obok innych posad, przy każdym sądzie po 1 posadzie dla urzędnika do prowadzenia ksiąg gruntowych przeznaczonego, jednak posad tych nie obsadzono, chociaż obrót czynności hipotecznych przy niektórych sądach powiatowych, a przy wszystkich sądach kolegialnych był już wówczas bardzo znaczny. Gdy następnie przyszła pod obrady ustawa o zakładaniu ksiąg gruntowych, proponowano aby komisja hipoteczna do zakładania ksiąg wydelegowana składała się z 1 sędziego, 1 geometry i 1 urzędnika hipotecznego; wniosek ten upadł, chociaż każdemu wiadomem było, że podobne komisje w innych krajach nadspodziewanie dobrze poruczone im czynności załatwiałały. Gdy wreszcie nadeszła chwila, w której księgi gruntowe zakładano, a zatem zaszła konieczna potrzeba ustanowienia urzędników do ich dalszego prowadzenia, to i wtenczas, dopiero na usilne nalegania sędziów powiatowych, zdecydowano się uczynić wniosek na utworzenie posad urzędników hipotecznych, lecz znów tylko w najniższej randze a nie w takiej, jaka się tym urzędnikom słusznie należy.

Czy to względy źle zrozumianej oszczędności przeważały, czy też inne przyczyny na to się złożyły, wiedzieć nie możemy, zdaje nam się tylko, że jakiegokolwiek były, były one mylne i spowodowały właśnie owo niezadowolenie i potępienie.

Należyte sprawowanie ksiąg gruntowych jest bezsprzecznie jedną z najważniejszych czynności manipulacji sądowej; chcąc księgi gruntowe tak prowadzić, jak tego ustawa i ważność sprawy wymagają, potrzeba nie

Opodatkowanie

na cele instytucji autonomicznych.

Jak wiadomo, została sankcyonowaną uchwałą powzięta w roku ubiegłym przez sejm krajowy, w ślad której począwszy od r. 1882 dodatki do podatków stałych czyli bezpośrednich, mają być wymierzone nie jak dotąd w pewnej stopie procentowej od ordinarium (zwyczajnej należności), lecz od pełnej należności podatkowej, to jest od sumy ordinarium z nadzwyczajnym dodatkiem państwowym. Ta zmiana podstawy opodatkowania na cele autonomiczne jest bardzo ważna i zasługuje na to, by się zastanowić nad tem, czy jest sprawiedliwą i jaki wpływ wywiera na kieszeń kontrybuentów.

Celem zrozumienia sprawy wypada przede wszystkim zapoznać się dokładnie z podstawą dotychczasowego rozkładu dodatków do podatków na potrzeby funduszu krajowego, indemnizacyjnego i szkolnego okręgowego, dalej izb handlowych i rad powiatowych

tudzież na cele gminne. Podstawą tą nie była dotąd cała należność podatków monarchicznych, jaką podatniki opłacali, lecz tylko pewna część tej należności, tak zwane ordinarium, a mianowicie przy podatku gruntowym i domowo-czynszowym $\frac{4}{5}$, domowo-klasowym $\frac{4}{7}$, zarobkowym i dochodowym kontrybuentów płacących $\frac{7}{10}$ na zwyczajnego dodatku państwowego $\frac{10}{17}$ i kontrybuentów obowiązanych do płacenia $\frac{10}{10}$ dodatku państwowego czyli drugie tyle ile wynosi zwyczajna należność podatkowa, połowa odnośnie całej sumy podatkowej. Przypuśćmy że kontrybuent płacił 100 złr. tytułem pewnego podatku, to miał uiszczać: jeżeli to był podatek gruntowy albo czynszowy, dodatki na cele autonomiczne od 80 złr. jeżeli to był podatek domowo-klasowy od 57 złr. 14 ct., a jeżeli opłacał podatek za robkowy albo dochodowy, od 50 złr. Z tego wynika, że posiadacze gruntów i właściciele realności podatkowi czynszowemu podlegających od podatków rządowych najwyższe dotąd płacili dodatki na potrzeby różnych instytucji autonomicznych, po tych następują kontrybuenti opłacający podatek zarobkowy lub dochodowy nieprzewyższający 30 złr. w ordinarium, dalej właściciele domów, od których podatek domowy klasowy się należy, i

że najmniej przyczyniali się do dochodów tych instytucji więksi przemysłowcy, kupcy, zakłady bankowe itd., od których podatek zarobkowy i dochodowy pobierany bywał.

Z powyższego okazuje się zatem jasno, że dotychczasowy sposób nakładania dodatków do podatków stałych był niesprawiedliwy, ponieważ dla różnych kategorii podatników różna istniała stopa procentowa, według której obliczano dodatki te od różnych gatunków podatków. Przyczyną tego nierównego rozkładu było, że nie pobierano pewnego stowego od całej sumy podatkowej wpływającej do skarbu państwowego i że uwalniano $\frac{1}{5}$, $\frac{3}{7}$, $\frac{7}{17}$ i $\frac{10}{10}$ części pełnej należności od danin na cele funduszy autonomicznych, dla których było to niestety — chociaż nie powinno być — obojętnem w jaki sposób przewidziane według budżetu potrzeby pokryte zostaną, i dlatego nie troszczono się o to, a chcemy wierzyć, raczej nie badano, czy takie opodatkowanie opiera się na zasadzie sprawiedliwości i czy nie krzywdzi jednej części obywateli na korzyść drugiej. I tak powstała i przez długi szereg lat utrzymała się rażąca anomalja nierównych ciężarów podatkowych!

Gdyby powyższe przedstawienie rzeczy nie miało być zupełnie przekonywującym o

Praktyka tabularna.

Do §§. 13 i 14. ust. z 25. lipca 1871 r. N. 96. Dz. pr. p.

tylko być należycie uzdolnionym ale nadto trzeba być, że się tak wyrazimy „fachowo wykształconym“; kto nie pracował poprzód przy księgach gruntowych lub nie posiada kilkoletniej praktyki, kto nie zna wszystkich ustaw do przedmiotu ksiąg gruntowych się odnoszących — ten księgi gruntowe dobrze prowadzić nie może i od tego nie można nawet żądać aby z poruczonej mu czynności dobrze się wywiązał.

To też w innych krajach na posady urzędników hipotecznych mianują tylko kancelistów posiadających najlepszą kwalifikację i kilku- a najczęściej kilkunastoletnią praktykę; nadają im wyższą rangę i odszczególniają ich przy obsadzeniu wyższych posad, przez oddanie im pierwszeństwa przed innymi, chociaż w równej randze pozostającymi urzędnikami manipulacyjnymi. Ze rząd i kraj na tem tylko zyskują nie ulega żadnej wątpliwości, bo ci urzędnicy odwdzięczają się znakomitą służbą.

U nas rzecz ma się przeciwnie; urzędnicy hipoteczni mają najniższą rangę, nie doznają żadnego odszczególnienia — ale bo też tylko w małej części są rekrutowani z dawnych kancelistów, a w większej części z wysłużonych wojskowych, którzy aczkolwiek w innej służbie manipulacyjnej są bardzo pożądaną akwizycją, w tej gałęzi jednak, nie mając jeszcze dostatecznej praktyki, wszelkim wymaganiom zadość uczynić nie mogą.

Odkładając dalsze omówienie tej sprawy na później, wypowiadamy tylko życzenie, aby ocena pracy urzędników hipotecznych była sprawiedliwą, by wybór urzędników hipotecznych był skrupulatniejszym, nareszcie, by dobra praca była lepiej jak dotąd wynagradzana — a jesteśmy silnie przekonani, że narzekania, jakie obecnie na urzędników hipotecznych spadają, zupełnie ustaną.

N.

Przy sposobności zakładania nowej księgi gruntowej dla gminy L., c. k. prokuratorja skarbowa zgłosiła prawo proboszcza rz. kat. do pobierania rocznego czynszu 15 ct. w. a. z realności pod l. k. 187 w L. jako dawny ciężar.

Sąd powiat. w Strzyżowie odrzucił to zgłoszenie resolucją z d. 10. listop. 1880 r. l. 3921 z powodu, że nie Franciszek K. jak to prokur. sk. twierdziła, lecz Katarzyna K. jako właścicielka realności pod l. k. 181 jest zaintabulowana; — podczas gdy Sąd wyższy w skutek rekursu prokur. sk. orzeczeniem z d. 1. marca 1881 r. l. 1479 sądowi pow. polecił powyższe jako dawny ciężar zgłoszone prawo wpisać na karcie ciężarów realności l. k. 187 wyk. hipot. N. 111, jako dawny ciężar z pierwszeństwem hipot. od dnia wniesienia odnośnego podania.

C. k. Najw. Trybunał spraw. zmienił jednak tę decyzję sądu wyższego, polecając sądowi powiat. uskutecznić wpis jako ciężaru gruntowego z pierwszeństwem przed wszystkimi wierzytelnościami hipotecznymi.

Albowiem zgłoszone ciężary należy według §. 13. ustawy z d. 25. lipca 1871 r. N. 96 Dz. pr. p., z wymienieniem pierwszeństwa dla nich żadanego wpisać na odnośnym ciele gruntowym pod napisem: „dawne ciężary,“ a interesowanym pozostawionem jest prawo wniesienia wskutek zawezwania w drugim edykcje wydać się mającego swych ewentualnych opozycji przeciw istnieniu i pierwszeństwu tabularnemu wpisowi, z którymi postąpić należy według przepisów §§. 12. i 16. powoł. ustawy. Jeżeliby zaś wśród tego czasu już upłynął termin oznaczony w drugim edykcje według §. 14. pow. ust. wydać się mającym, wówczas wina sąd pow. osobny dzień sądowy wy-

znaczyć, na którym służyć ma interesowanym prawo wniesienia swych zarzutów przeciw wpisowi, z którymi sąd winien będzie postąpić według postanowienia §. 15. pow. ustawy.

(Orz. najw. Tryb. spraw. z d. 27. września 1881 r. l. 9219).

ADMINISTRACJA.

Zachcianki.

(Departament rachunkowy c. k. krajowej Dyrekcji skarb.)

Po odrzuceniu dwu przeciw obsadzeniu posady dyrektora rachunkowego przez c. k. krajową dyrekcję skarbu przedłożonych wniosków, o których „Urzędnik“ podał wiadomość w nrze 24. z r. 1881., poleciło Ministerstwo skarbu rozpiścić konkurs na tę już od 10. miesięcy opróżnioną posadę, a ponieważ już wkrótce przedłożenia wniosku na nominację spodziewać się można, więc nie będzie od rzeczy, z uwagi na ważność stanowiska, zakres czynności i odpowiedzialność przyszłego dyrektora, zastanowić się nad pytaniem, komu piastowanie urzędu tego powierzonym być winno.

Zdaniem naszym w rzędzie licznych i niezbędnych wymogów do otrzymania posady wzmiankowanej stoją na pierwszym miejscu: wszechstronna i gruntowna znajomość zawodu, nabyta długoletnią w tym zawodzie i niestrudzoną pracą i znajomość dokładna języka polskiego w słowie i piśmie.

Zdawałoby się, że chcący kompetować o tę posadę zdoła sam siebie bezstronnie ocenić, czy byłby rzeczywiście w stanie nie tylko pobierać płacę, lecz także pełnić obowiązki służbowe w sposób zupełnie zadowalający. Że jednak tak nie jest, przeko-

nierówności ciężarów publicznych, to wyświci i uwydatni tę niewłaściwość i nieprawidłowość następujący przykład praktyczny. Nałożone dodatki do podatków stałych wynosiły w r. 1881 w Galicji (bez W. ks. Krakowskiego) od 1 złr. ordinarium podatkowego na rzecz funduszu krajowego 37 ct. — indemnizacyjnego 45 ct. — szkolnego okręgowego 4 ct. — rady powiatowej 9 ct. — gmin, tj. dodatek administracyjny i gminno-szkolny razem (przypuśćmy tylko) 20 ct. — przeto razem 1 złr. 15 ct.

Od ordinarium 1 złr. uiszczali zatem kontrybuent na potrzeby publicznych instytucji niepaństwowych 115%. Zważywszy jednak, że kontrybuenti do tego ordinarium 1 złr. dopłacali tytułem nadzwyczajnego dodatku państwowego — do podatku gruntowego i domowo-czynszowego 25 ct. — domowo-klasowego 75 ct. — zarobkowego albo dochodowego z nadzwycz. dodatkiem $\frac{7}{10}$ 70 ct. — zarobkowego albo dochodowego z nadzwycz. dodatkiem $\frac{10}{10}$ 100 ct., — i płacili łącznie tytułem podatku gruntowego albo czynszowego 125 ct. — domowo-klasowego 175 ct. — zarobkowego albo dochodowego w miarę dodatku nadzwyczajnego wynoszącego $\frac{7}{10}$ 170 ct. i $\frac{10}{10}$ 200 ct. — więc uiszczali właściwie na cele autonomiczne

od całej należności — podatkowej kontrybucji podatku gruntowego albo czynszowego 92% — domowo-klasowego $65\frac{7}{14}\%$ — zarobkowego albo dochodowego z dodatkiem $\frac{7}{10}$ $67\frac{6}{47}\%$ z dodatkiem $\frac{10}{10}$ $57\frac{5}{5}\%$.

Procent ten podwyższa się oczywiście dla kontrybuentów podatku zarobkowego o obowiązanych do płacenia dodatku na utrzymanie izb handlowych i przemysłowych w miarę stopy procentowej dla okręgu każdej izby osobno ustanowionej.

Uchwałą sejmową zostały powyżej uwidocznione znaczne różnice zupełnie wyrównane i wymiar dodatków ma teraz podstawę sprawiedliwą, gdyż kontrybuenti którego bądź gatunku podatków stałych do pokrycia potrzeb funduszy autonomicznych odąd przyczyniać się winni dodatkami obliczonymi według jednej i tej samej stopy procentowej od należności podatkowych, a więc w miarę właściwej, przez kompetentne rządowe organa według ustawiających postanowień wymiarkowanej całości nałożonego podatku oznaczonej siły podatkowej.

Stopy procentowe dodatków na potrzeby funduszy krajowego i administracyjnego w r. 1882 została już oznaczoną i wynosi dla pierwszego 27 ct. a dla drugiego 30 ct. od

1 złr. całej sumy należności podatkowej. Zobaczmy więc, jakie różnice zachodzą między dawniejszymi i teraźniejszymi dodatkami na rzecz funduszy wzmiankowanych.

Według powyższych danych opłacano dotąd na rzecz tych obu funduszy od 1 złr. — podatku gruntowego lub czynszowego (t. j. właściwie od ordinarium wynoszącego 80 ct.) $65\frac{6}{6}$ ct. — domowo-klasowego (t. j. od ordinarium $57\frac{1}{4}$ c.) 47 ct. — zarobkowego i dochodowego z dodatkiem $\frac{7}{10}$ (t. j. od ordinarium $59\frac{8}{2}$ c.) 49 ct. — z dodatkiem $\frac{10}{10}$ (t. j. od ordinarium 50 c.) 41 ct., — teraz zaś ma każdy podatnik bez różnicy opłacanego podatku rządowego przyczynić się do rzeczonych funduszy kwotą 57 ct. od 1 złr. podatku, a zatem korzystał ziemianin i posiadacz domu czynszowego $8\frac{6}{6}\%$, zaś właściciele domów niepodlegających podatkowi czynszowemu mają teraz uiszczać o 10% , przemysłowcy i inni kontrybuenti nie płacący w ordinarium podatku nad 30 złr. o 8% , a więksi przemysłowcy i inni, których podatek zarobkowy lub dochodowy należy do 30 złr. w ordinarium przewyższa, o 16% , wyższe dodatki krajowe i indemnizacyjne.

Następstwem nowej modły obliczania dodatków jest więc dość znaczna ulga ciężarów

nujemy się z tego, że o tę posadę ubiegają się — jak się dowiadujemy — trzech kandydaci, którzy albo zaślepieni miłością własną, nie mogą się poznać na swej nieudolności, albo pragnąc li tylko wyższej płacy nie troszczą się o to, jaką wypadaloby im upokarzającą odgrywać rolę, gdyby życzenie ich zostało urzeczywistnionem.

Jeden z tych kompetentów, który w Galicji w służbie rządowej nigdy nie zostawał, ubiegał się już dawniej z Czerniowic o posadę radcy rachunkowego we Lwowie; dalej przed kilkoma laty z Wiednia o posadę dyrektora rach. tutejszego namiestnictwa, a później chciał zostać starszym radcą rachunk. tutejszego wyższego sądu krajowego; a gdy w tych trzech razach uznanym został za niezdolnego w obec innych kandydatów, to tem mniej byłby w stanie sprostać zadaniu dyrektora rachunkowego tutejszej krajowej władzy skarbowej.

Kandydatury drugiego kompetenta, służącego obecnie w tutejszym wyższym sądzie krajowym, nie można nawet brać na serjo, gdyż tenże nie włada językiem polskim i dawno powinien był starać się „nach Draussen“.

Trzecim kandydatem ma być jeden z wyższych skarb. urzędników conceptowych, który przed przeszło 30 laty był akcesistą rachunkowym, otdąd zaś nigdy w zawodzie tym nie pracował, a o którym mówią, że budując na koneksje i koleżeństwo, zapragnął płacy dyrektora rachunkowego. Wątpić musimy o rzeczywistym istnieniu tej kandydatury i otwarcie wypowiadamy przypuszczenie, iż nas mylnie poinformowano; bo i trudno nam przypuścić, by taki urzędnik nie szukał dalszej kariery w swoim właściwym zawodzie, zwłaszcza, że o ile nam wiadomo, już w roku bieżącym kilku posad starszych radców skarbowych zostanie opróżnionych, a ubieganie się jego o posadę urzędnika rachunkowego równałoby się wystawieniu samemu sobie świadectwa, iż nie śmie rościć sobie w zawodzie kon-

ceptowym słusznej do awansu pretensji. Nie możemy także przypuścić, by urzędnik taki chciał się narazić na dotkliwy zawód, czy to — z odmowy, czy też gdyby mimo wszelkiego nieprawdopodobieństwa otrzymał nominację, — z niezaszczytnej roli figuranta, na którą byłby skazanym, nie posiadając wiedzy zawodowej w takim stopniu, jakiego posada ta nieodzownie wymaga, a nie mogąc jej zastąpić znajomością przepisów administracyjnych, którą wprowadzie urzędnik rachunkowy celem wykonywania kontroli także posiadać musi, która jednak sama przez się na tej posadzie mało się przyda bez właściwej pełnej wiedzy zawodowej nabytej i specjalną nauką i długoletnią praktyką w tym zawodzie czerpaną.

To też nie możemy wierzyć w tę ostatnią kandydaturę, którą — gdyby nadspodziewanie przecież istniała, — tak samo jak dwie powyżej omówione do rzędu prostych mrzonek, z zachciankami wywołanych, zaliczyć musielibyśmy.

Jesteśmy bowiem mocno przekonani, że władza, do której należy przedłożenie wniosku na nominację, w dobrem zrozumieniu prawdziwego interesu służby, nie zechce po za własnymi programi szukać osoby godnej zajmowania tej posady, nie zechce rażąco wyrządzić krzywdę własnym przez zwyż 15 lat, bo od czasu urzędzenia departamentu rachunk., przez nią samą pod względem zdolności i pracy wypróbowanym urzędnikom, którzy, pominięciem boleśnie dotknięci, musieliby w nagrodę własnych zasług stać się — instruktorami każdego intruza.

Nie wątpimy też, że mając przy propozycji swej te względy służby i zasługi na oku, władza ta nie dozna owej już kilkakrotnie doznanej z zapatrywaniami władzy centralnej dysharmonii, która dziwne na każdym zdrowo na rzecz się zapatrującym wywrzeć musi wrażenie — braku zaufania.

...P...

SPRAWY KOLEJOWE.

O kolejowym systemie kasowym.

VI.

Wprowadzie droga żel. Kar. Ludwika podzieliła kasy towarowe głównych swych stacyj, uczyniła to wszakże tam, gdzie ruch towarowy tak jest silnym, iż jeden kasjer takowemu podołać nie może przy odpowiedzialności za kasę i racunkowość; kierując się wszelako przy tym podziale jedynie względami na publiczność, nie zaś na pracę urzędników kasowych, zarząd nie usunął złego, gdyż podział na kasę towarową nadawczą i odbiorczą, nie zmienia w niczem systemu wyłączonego, a skutecznym został jedynie dla tego, by strony godzinami przy oknie kasowym czekać nie potrzebowwały.

Jakkolwiek bezprzecznie na uwadze mieć należy wygodę publiczności, dźać się to wszakże nie powinno kosztem pojedynczych funkcjonariuszów, zwłaszcza, skoro bez większych kosztów i publiczności dogodzić i kasjerowi sprawiedliwość wymierzyć można.

Wspomnieliśmy wyżej, iż prócz kas osobowych i towarowych istnieją tak zwane kasy podręczne czyli stacyjne, pod zarządem naczelnika stacji celem uskutecznienia rozmaitych wpłat i wypłat nie będących w styczności z transportem towarów.

dla rolnictwa i właścicieli domów czynszowych, zaś opłacający podatek domowo-klasowy, zarobkowy i dochodowy nie mogą ze względu na zasadę równości obowiązków wszystkich obywateli kraju i na racjonalną i sprawiedliwą podstawę wymiaru dodatków użalać się na podwyższenie danin na cele autonomiczne.

Rządowi, który jeszcze w r. 1880. Sejmowi krajowemu wniosek zmierzający ku usnieniu omówionej nieprawidłowości przedłożył, należy się niezaprzeczenie wszelkie uznanie za wziętą w tak ważnej sprawie inicjatywę, a Sejmowi krajowemu szczerą wdzięczność za uchwalenie sprawiedliwego opodatkowania na cele autonomiczne.

* *

PRZEGLĄD LITERACKI.

Dr. Leo Geller: Oester. Justizgesetze. Grosse Ausgabe. IV. V. Lieferung. Wien 1882 (M. Perles).

W zeszytach tych świeżo wydanych

znajdujemy przede wszystkim dokończenie kodeksu cywilnego a w dodatku doń: I. ustawy ku strzeżeniu praw posiadaczy listów zastawnych i częściowych zapisów długu (z dnia 20 kwietnia 1874 r. Nr. 48 i 49 dz. pr. p., z d. 5. grudnia 1877 r. Nr. 111 dz. pr. p.); — II. ustawy o zarządzaniu majątkiem kościołów, tak katolickich (rzp. min. z d. 30. czerwca i 13. lipca 1860 r. n. 162 i 175 dz. pr. p. o sprzedaży i obciążaniu maj. kośc. — ust. z 7. maja 1874 roku Nr. 50 dz. pr. p. o urządzeniu kośc. prawa majątk. — rzp. m. z 4. listopada 1875. o zastępstwie prawnem przez prokuratorę skarb.), jak też ewangelickich (rzp. min. 21. stycznia 1866 r. nr. 15. dz. pr. p.); — III. rozpp. i ustawy ekspropriacyjne: przy budowie dróg. — co do kolei żelaznych (ust. z 18. lutego 1878 r. Nr. dz. rp. p.) i w innych przypadkach; — wraz z motywami rządowymi i zasadami odnośnych orzeczeń Najwyższych Trybunałów.

Kodeks cywilny poprzedzony ustawami zasadniczymi państwa (o reprezentacji pań., o powszechnych prawach obywateli p., o władzy sędziowskiej i o stosunkach wyznaniowych) z powyższymi dodatkami,

stanowi tom I. tego znakomitego zbioru, w objętości 57. arkuszy druku.

Tom II obejmować będzie prawo wodne, górnicze i lasowe, i prawo autorskie. W zeszytcie V. rozpoczynającym ten tom II. znajdujemy: całe prawo wodne (ust. państw. z 30. maja 1864 r. nr. 93. dz. pr. p., wszystkie ust. krajowe, rozporządzenia wykonawcze, rozp. o urządzeniu ksiąg wodnych); — a z prawa górniczego powsz. ustawę górniczą (ces. pat. z 23. maja 1850 roku nr. 146 dz. pr. p.) po 109., — z odnośnymi rozpp. i zasadami orzeczeń Najw. Trybunałów.

Co do wartości tego zbioru nie potrzebujemy do tego, co już kilkakrotnie w tym przedmiocie pisaliśmy, nic więcej dodawać. Zaleca się on sam przez się układem praktycznym i wszelkie szczegóły starannie uwzględniającym, ścisłością a oraz i dokładnością, równie jak prawdziwie wytworną formą zewnętrzną, jaką dotąd mało które wydawnictwo prawnicze poszczycić się może, — które to zalety pozyskały już dlań powszechne uznanie i uczyniły go niebawem pożądanym przez każdego praktycznego prawnika nabytkiem.

Ponieważ naczelnik stacji nie wszędzie ma czas osobiście zawiadywać rzeczoną kasą, używa do tego zwyczajnie jednego z podwładnych urzędników, który załatwia czynności pieniężne i zdaje rachunki, podpisywane przez naczelnika jako osobę odpowiedzialną władzy przełożonej.

Postępowanie podobne nie jest może zupełnie zgodne z przepisami, lecz uswięcone zwyczajem, a tolerowane milcząco dlatego, iż naczelnik stacji wszelkim przepisami objętym obowiązkom swym zadosyć uczynić nie może.

Tak w jednym jak i w drugim wypadku spostrzegamy, iż odpowiedzialność za kasę i rachunki ciąży na organach niewłaściwych, iż kasjer towarowy odpowiada za rachunki, które ani sporządza ani może należycie przejrzeć, a naczelnik stacji obciążony jest odpowiedzialnością za kasę stacyjną, którą prowadzi inny urzędnik; spostrzegamy dalej, iż cała niemal manipulacja towarowa koncentruje się niewiadomo z jakich powodów w kasie towarowej, iż kasowość i rachunkowość zespolone są z sobą z oczywistą krzywdą obu działów, co wszystko cechuje obecny system kasowy praktykowany przy naszych drogach żel. jako nader wadliwy, potrzebujący co rychło skutecznej reformy.

Przypuszczamy nie bez wszelkiej racji, iż same zarządy przyszły już do przeświadczenia, że system ten, który mógł mieć dobre swe strony, gdy drogi żel. znajdowały się jeszcze w powiciu, dzisiejszemu rozwojowi tych

publicznych instytucyj nie odpowiada, lecz żaden z zarządów nie chce uczynić pierwszego kroku, zrywającego stanowczo z dotychczasową tradycją.

Podobne wszelako wyczekiwanie nie licujące z powagą zarządów sprawy tej pomyślnie nie załatwi.

Dok. nast.

Instytucje humanitarne istniejące przy drodze żel. Kar. Ludwika.

I. Szkoła ludowa na dworcu lwowskim.

(Dokończenie.)

Wydatek jaki ponosi corocznie zarząd kolei Kar. Lud. na utrzymanie rzeczony szkoły weale jest pokaźny.

Ponieważ inspektor prócz zajęć szkolnych wykonuje i inne funkcje urzędowe, płacy jego nie zaliczamy jako wydatek na szkołę.

Personal zaś szkolny składa się:

- a) z nauczyciela kierującego o płacy włącznie z kwaterowem 1.300 złr.
- b) z 3. nauczycieli à 1.020 zł. 3.060 „
- c) z 1. nauczyciela o płacy 725 „

Jeżeli wydatek na remunerację dla katechety i nauczycielki do robót ręcznych policzymy tylko w wysokości 500 „
wydatek na służącego 300 „
„ na opał 600 „
otrzymamy razem 6.485 złr.
rocznego wydatku, nie biorąc w rachun-

bę sumę owych 30.000 złr. przeznaczonych na budynek szkolny i jego urządzenie.

II Fundusz pensyjny drogi żel kar. Lud.

Równocześnie z otwarciem ruchu, ustanowił zarząd fundusz pensyjny, którego członkiem musi być każdy stale mianowany funkcjonariusz rzeczony drogi.

Nie będziemy się rozwodzić nad koniecznością i doniosłością tej instytucji humanitarnej, której cele ostateczne czytelnikom dobrze są znane, zwłaszcza iż przy każdej z dróg żelaznych istnieje podobny fundusz pensyjny, zamierzamy jedynie wykazać korzystne strony funduszu pensyjnego drogi żel. Kar. Lud. w obec funduszy innych dróg żelaznych, i odpowiednich instytucyj rządowych, i wymienić daty statystyczne, o ile takowe zaczerpnąć było można z źródeł autentycznych. (D. c. n.)

STOWARZYSZENIA.

Stowarzyszenie wzajemnej pomocy Dyetarjuszów i Urzędników gal. i W. ks. krakowskiego.

Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia członków tego Stowarzyszenia odbytego na dniu 25. marca b. r. (Dokończenie.)

Po przyjęciu wniosku p. Żółkiewskiego na remunerację funkcjonarjuszów wydziału przystąpiono do wyboru 4. członków wydziału i 2. zastępców w miejsce ustępujących w myśl §. 22. stat. Znaczną większością głosów zosta-

Zbiór cały wyjdzie w około 15. zeszytach po 1 złr. 20 ct. — Ozdobne okładki tomowe po 80 ct.

Dr Leo Geller. Oesterreichische Gebühren-und Steuergesetze. Wien 1882 (M. Perles.)

Wydane świeżo dalsze dwa zeszyty tego zbioru, który obejmuje oddziały II. (Oest. Verwaltungs-Ges.) i III. (Oest. Geb. u. Steuer-Ges.) ogólnego zbioru (Oester. Gesetze mit Erläuter. aus d. Rechtsprechung), mieszczą w sobie arkusze 21—25. i dokończ. ustaw o należytościach (jako tom I. oddziału III.) i arkusze 1—22 ustaw podatkowych (jako początek tomu II oddz. III.)

Powyższy tom I. oddz. III. zawiera komplet ustaw i rzpp. o należytościach i o taksach, z odnośniami deklaratorjami i judykaturą. — Początek zaś tomu II (o podatkach bezpośrednich), obejmuje: w części ogólnej 1) przepisy o służbie podatkowej 2) o ściąganiu podatków, 3) o dodatkach do podatków. 4) o zadawaniu podatków

—dalej początek ustaw szczegółowych, mianowicie o podatku gruntowym.

Cena zeszytu 90 ct; okładki tomowe po 40 i 30 ct. Czekamy niecierpliwie na ciąg dalszy tego, w swym rodzaju dotąd jedyne zbioru.

I. Cz. Sz.

Bibliografja.

M. Koczyński. Ustawa sądowa. Odbieramy z Krakowa wiadomość, że złączoną obecnie w jeden tom „Ustawę sądową“ (Kodex procedury cyw.) dla Galicji zachodn. nabyć można u autora (b. prof. M. Koczyńskiego w Krakowie Florjańska 1. 36) po cenie niższej na 4 (cztery) złr., co biorąc na uwagę znaczną objętość i wybitną pożyteczność dzieła mającego 50 ark. druku, stanowi nadzwyczajną taniłość. — Zarazem dowiadujemy się, że i pożądanym dalszy ciąg tego bardzo pożytecznego podręcznika opracował tenże sam autor, w nadziei, że przynajmniej koszta nakładu pokryte będą rozprzedażą, skoro już w naszych stosunkach pono nigdy praca literacka jakiej takiej nagrody się nie doczeka. W tym II.

(drugim) tomie, znajdującym się już pod prasą, mieszczą się: I.) Ustrój naszego sądownictwa, II.) Wszystkie odrębne (szczególne) procesy, III.) Ustawa o właściwości sądów cywilnych, nakoniec IV.) Suplementa do I. tomu, podające z legislacji i jurysprudenji wszystko, co się z dziedziny postępow. cyw. u nas nowego pojawiło w ciągu ubiegłego i bieżącego roku. Cena tego II. tomu (około 25 ark. dr.) wyniesie 2 zł. 50 ct., dla prenumeratorów zaś tylko dwa (2) złr. — Mający chęć zamówienia sobie tego drugiego tomu raczą się wcześniej zgłosić wprost do autora M. Koczyńskiego b. prof. U. J. w Krakowie, Florjańska, 36/336.

J. M. Himmelblau. Biblioteka prawnicza T. V. — Powszechny kodeks handlowy z dodatkami. Kraków 1882. — Dzieło to, dopiero co wydane, bliżej omówimy; tymczasem zwracamy uwagę na ogłoszenie o tem wydawnictwie w inseratach podane.

Dr. Anton Riehl. Die Concursordnung erläutert durch die Sprachpraxis. I. Lief. Wien 1882. (Manz). Po wyjściu dalszych części rzecz tę omówimy.

li do wydziału na lat 3 wybrani pp. Dr. Jamiński i Dr. Till, adwokaci krajowi, Barański oficyał ek. Namiestnictwa, Broniewski urzędnik Banku włościańskiego; na zastępców pp. Małecki Kazimierz dyetariusz sądowy i Blucha Leopold urzędnik kolei Karola Ludwika.

Następnie przedstawia Dr. Till referat wydziału nad wnioskiem filji Kołomyjskiej względem zmiany §§. 8 f. i 19 stat. w tym kierunku, iż w razie śmierci członka pozostała rodzina tylko wtedy ma prawo żądania zwrotu kosztów pogrzebowych i odpowiedniej zapomogi, gdy członek ten należał przynajmniej przez 3 lata do Stowarzyszenia i wkładki regularnie uiszczał. Wydział uchwalił przyjąć w zasadzie wniosek filii Kołomyjskiej z tą jednak zmianą, iż prawo do zwrotu kosztów pogrzebowych ma tylko rodzina tego członka, który przez dwa lata bez przerwy do Stowarzyszenia należał i wkładki uiszczał. Za wnioskiem wydziału przemawiał p. Orzelski powołując się na okoliczność, iż właśnie w Kołomyi zdarzyły się ostatnimi czasy aż 4 wypadki śmierci, wskutek czego filia ta rozporządzająca szczupłymi funduszami znaczny w majątku poniosła uszczerbek zwłaszcza, że jeden z zmarłych należał zaledwie przez dwa tygodnie do Stowarzyszenia. Pp. Smolin i Blucha sprzeciwiają się takiej zmianie statutu, gdyż podobne wypadki bywają nader rzadkie, a zresztą humanitarny cel Stowarzyszenia nie pozwala na zmianę połączoną z widoczną dla członków niekorzyścią P. Żółkiewski również uwydatnia ściśle humanitarny cel Stowarzyszenia, następnie podnosi, iż wskutek takiej zmiany statutu Stowarzyszenie mogłoby nawet wiele utracić członków, — w końcu wymownymi uzasadnia słowy, że pomysłny stan funduszów centralnego zarządu nie usprawiedliwia takiej dla członków nader niekorzystnej zmiany, albowiem na wypadek wyczerpania zasobów pieniężnych w którejkolwiek filii jest rzeczą i obowiązkiem centralnego zarządu z swą pomocą, lub na razie w braku funduszów w drodze dobrowolnej składki pokryć kosztą pogrzebu i pozostałej rodzinie użyczyć wsparcia. Z tych więc względów sprzeciwia się stanowczo podobnej, niczem niesprawdzonej zmianie statutu i wnosi na przejście nad tym wnioskiem wydziału do porządku dziennego, — co też zgromadzenie jednogłośnie uchwaliło.

W końcu następują według porządku dziennego wnioski członków. P. radca Bochyński zabrawszy jako członek wydziału głos rezygnuje z swej godności dla braku fizycznego czasu, a głównie celem uniknięcia kolizji, w którą jako kierownik Sądu powiatowego Sekc. I. we Lwowie na wypadek egzekucji przeciw zalegającym z ratami członkom mógłby łatwo popaść. Walne Zgromadzenie jednak na wniosek p. Orzelskiego jednogłośnie rezygnacji tej nie przyjęło i uprosiło p. radcę Bochyńskiego do pozostania nadal w wydziale, — wyraziwszy mu przytem winne podziękowanie za nader skuteczną działalność około założenia i dobra Stowarzyszenia rozwiniętą. Dalszy wniosek p. Żółkiewskiego, — aby Walne Zgromadzenie upoważniło wydział do wypłacania począwszy od roku obrotowego 1882 funkcjonariuszom centralnego zarządu pewnej kwoty tytułem remuneracji w ten sposób, iżby po zamknięciu kwartalnego bilansu $\frac{1}{3}$ część czystego zysku pozostawiano na zasilenie funduszu rezerwowego i pensyjnego, $\frac{2}{3}$ części zaś rozdzielano między funkcjonariuszów — nieprze-

kracząc jednak kwoty 95 złr. kwartalnie, — przyjęło Zgromadzenie z tym dodatkiem, iż wydział jest obowiązany z takiego użycia czystego zysku szczegółową zdać sprawę i wydatki ten najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzania przedłożyć.

Przyjęto również wniosek wydziału na założenie filji w Rohatynie i zamianowano starostę p. Leona Podwińskiego prezesem, sędziego powiat p. Rudolfa Dülla zastępcą prezesa, tudzież członkami honorowymi pp. Seweryna Bańkowskiego komisarza powiatowego, Dyonizego Polańskiego adjunkta sądu i Hilarego Sawczyńskiego kandydata notarialnego. Wreszcie prośbę pp. Kisielewskiego i Kucharskiego o wyłączenie ich z filji rzeszowskiej i przyłączenie do Lwowa, jak niemniej wniosek filji kołomyjskiej o wystósowanie petycji do Koła polskiego popierającej prośbę Stowarzyszenia w r. 1880 do Rady państwa o polepszenie bytu i zabezpieczenie przyszłości dyetariuszów wniesioną — odstąpiono wydziałowi do załatwienia. Na tem zamknięto zgromadzenie.

Stowarzyszenie oszczędności i kredytu urzędników i sług c. k. uprz. gal. kolei Karola-Ludwika we Lwowie przedłożyło Walnemu Zgromadzeniu, które się odbyło d. 23. b. m. następujące Rachunki:

Bilans za rok 1881.

Stan czynny: Stan kasy z końcem 1881 r. 2.894 zł. 04 ct. Zaliczki niespłacone 101.982 zł. 53 ct. Zaliczki na płace funkcjonariuszów 600 zł. Wartość inwentarza po strąceniu 10% na zużycie za 2 lat 129 zł. 60 ct. Pozycja wątpliwa 8 zł. Czyszn więcej zapłacony 33 zł. 33 ct. Razem 105.647 zł. 50 ct. — Stan bierny: Fundusz rezerwowy 2.624 zł. Fundusz stypendyjny 520 zł. 15 ct. Wkładki oszczędności 93.594 zł. 37 ct. 5% odsetki od wkładek za 1881 r. 4.271 zł. 61 ct. Czysty zysk 4.637 zł. 37 ct. Razem 105.647 zł. 50 ct.

Rachunek strat i zysków.

Winien. Zużycie inwentarza 10% za 1880 i 1881 r. 30 zł. 40 ct. Członkom występującym 52 zł. 62 ct. 5% odsetki od wkładek za 1881 r. 4.271 zł. 61 ct. Koszta zarządu, podatki i t. d. 466 zł. 60 ct. Czysty zysk 4.637 zł. 37 ct. Razem 9.458 zł. 60 ct. — Ma. Dochód z odsetek 9.168 zł. 77 ct. Wartość inwentarza 160 zł. Zwrot czynszu więcej zapłaconego 33 zł. 33 ct. Procent od lokacji w banku 96 zł. 50 ct. Razem 9.458 zł. 60 ct.

Rachunek wkładek.

Przychód: Z końcem 1880 r. pozostało 70.927 zł. 96 ct. W ciągu r. 1881 wniesiono 56.751 zł. 92 ct. Razem 127.679 zł. 88 ct. — Rozchód: W ciągu r. 1881 wyjęto 33.565 zł. 36 ct. Pozostaje z końcem 1881 r. 94.114 zł. 52 ct. Razem 127.679 zł. 88 ct.

Rachunek zaliczek.

Przychód: Spłacono w ciągu r. 1881 107.144 zł. 76 ct. Pozostaje do spłacenia z końcem 1881 r. 101.982 zł. 53 ct. Razem 209.127 zł. 29 ct. — Rozchód: Z końcem r. 1881 pozostało 78.206 zł. 79 ct. W r. 1881 udzielono 130.920 zł. 50 ct. Razem 209.127 zł. 29 ct.

Fundusz rezerwowy.

Z końcem r. 1880 pozostało 2.306 zł. W ciągu 1881 roku wpłynęło 218 zł. Razem 2.624 zł.

Fundusz stypendyjny.

Z końcem r. 1880 pozostało 481 zł. 62 ct. W ciągu roku przybyło 38 zł 53 ct. Razem 520 zł. 15 ct.

Ogólny obrót kasowy za r. 1881.

Przychód: Stan kasy z początkiem 1881 r. 2.368 zł. 08 ct. Wpisowe 218 zł. Wkładki członków 56.751 zł. 92 ct. Z banku podniesiono 53.581 zł. 50 ct. Zaliczki spłacone 107.144 zł. 76 ct. Odsetki od zaliczek i procent z banku 9.265 zł. 27 ct. Razem 229.329 zł. 53 ct. — Rozchód: Zwroczone wkładki 33.565 zł. 36 ct. Wniesiono do banku 53.581 zł. 50 ct. Dywidenda za 1880 r. 5.252 zł. 07 ct. 5% od wkładek członkom występującym 52 zł. 62 ct. Płace, remuneracje i zapomogi z funduszu 1880 r. 1.988 zł. 84 ct. Zaliczki na płace za 1881 r. 600 zł. Koszta zarządu i podatki 466 zł. 60 ct. Zaliczki udzielone 130.920 zł. 50 ct. Pozycja wątpliwa 8 zł. Stan kasy z końcem 1881 r. 2.894 zł. 04 ct. Razem 229.329 zł. 53 ct.

Ilość członków: Z końcem r. 1880 pozostało 806. W ciągu r. 1881 przybyło 109. Razem 915 zł. — W ciągu r. 1881 ubyło 33. Z końcem r. 1881 pozostaje 882.

Lwów w marca 1882.

Zestawiono:

K. Wenderling. W. Leitner.

Sprawdzono:

E. Hauser. W. Łaba.

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

Tunel kaletański. Najnowszy numer angielskiego czasopisma „Nineteenth Century“ zawiera następujący protest przeciw zamierzonej budowie tunelu po pod kanał La Manche: „Podpisani, których uwagę zwrócono na projekta pewnych komercjalnych towarzystw, ażeby Anglię połączyć z kontynentem europejskim za pomocą kolei żelaznej, poprowadzonej tunelem podmorskim, mając to głębokie przekonanie, iż kolej taka mogłaby Anglię uwikłać w niebezpieczeństwa natury militarnej, oraz w zobowiązania, od których dotychczas na szczęście swoje, jako wyspa, jest wolna, zapisują niniejszem swój protest przeciw sankcjonowaniu i wykonaniu jakiegokolwiek przedsięwzięcia w tym rodzaju.“ Z długiego szeregu podpisów pod tym protestem, wyjmujemy tylko następujące: kardynał Manning, markiz of Bath, lord Lytton, lord Dunsany, lordowie Overstone, Waveney, wicekrólowie Halifax i Bury, admirał John Dalrymple, biskupi Gloucester'u i Bristolu, Alfred Tennyson, Goldwin Smith, generał Simmeus, generał Hamley, admirał Hornby, generał Havelock-Allan, Henryk Thompson, gubernator banku angielskiego mr. Grenfell, redaktorowie dzienników „Spectator“, „Morning-Post“ i „St. James Gazette“, wielu deputowanych, duchownych, pisarzy itd.

W pewnym gimnazjum, jak opowiadają dzienniki niemieckie, przeznaczył nauczyciel na pisemne stylistyczne ćwiczenie w języku łacińskim temat następujący: „Opisać uczucia

przy wspinaniu się na wysoką górę." Uczniowie wszyscy szeroko i bardzo lirycznie rozpisali się na dany temat, jeden z nich jednak wywiązał się z zadania w trzech słowach, napisał bowiem tylko: *Utinam essem supra!* (Ach, gdybym już był na górze!). Wśród wielkiej wesołości profesora i uczniów przyznano dowcipnemu gimnazyście palmę pierwszeństwa.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. lw.” po dzień 20. kwietnia 1882 r.)

Mianowania: Radcami s. kr. przy sądzie obw. w Wadowicach: Adolf Podwin sekretarz R. krakowskiego wyższ. s. kr., Jan Lipka zastępca prokuratora p. w Krakowie i Karol Szurek sędzia pow. w Wadowicach. — Sekretarzami rady: Edmund Pareński adjunkt s. pow. w Chrzanowie i Juliusz Nowakiewicz adjunkt s. pow. w Wadowicach. — Adjunktami sąd.: Andrzej Niedzielski adjunkt s. p. w Krzeszowicach, Henryk Harasek adjunkt s. p. w Wadowicach; Władysław Kwiatkowski i Jacek Slebodziński auskultanci s. — Juliusz Chitry-Freyselsfeld zastępca prokuratora p. radcą s. kr. w Tarnowie. — Władysław Münnich adjunkt s. p., zastępca prokuratora p. w Krakowie. — Dr. Julian Morelowski adjunkt s. p. zastępca prokuratora p. w Wadowicach. — Leonard Łukaszewicz zastępca prokuratora p. w Krakowie, zastępca nadprokuratora p. tamże. — Jan Nałęcz Udrycki oficjał wyższ. s. kr. w Krakowie, naczelnikiem urzędów pomocn. przy s. obw. w Wadowicach. — Julian Tałasiewicz sędzia pow. w Bochni, sekretarzem R. w sądzie kr. krakowskim. — Adjunktami s. p. auskultanci: Feliks Reben w Niepołomicach i Mieczysław Schaetrel w Myślenicach. — Józef Wajdowicz praktykant sąd, auskultantem. — Adam Janow, kancelista przy s. obw. w Tarnowie, adjunktem kancel. przy s. obw. w Wadowicach. — Maksymilian Köhler, kancelista przy s. kr. w Krakowie, zarządcą więzień przy s. obw. w Wadowicach. — Wiktor Stroński, prowadzący ks. grunt. przy s. pow. w Wadowicach, prowadzącym ks. grunt. przy s. obw. tamże. — Jan Politowski i Michał Słusareńko, kancelistami, pierwszy przy s. powiat. w Krynicy, drugi przy s. powiat. w Żywcu. — Adjunktami budownictwa, praktykanci: Tomasz Adwentowski w Stryju, Władysław Biberstein Białkowski w Kołomyży, Antoni Wysocki w Stanisławowie, Piotr Pindelski w Tarnowie, Władysław Adamczyk w Rzeszowie, Adam Rayski we Lwowie, zaś Roman Ingarden praktykant budown. i prowizorycznym adjunktem budown. — Kancelistami przy s. obw. w Wadowicach: Jan Wasylewski i Ignacy Leon Ziobrowski, kanceliści przy s. pow. w Wadowicach. — Franciszek Wantuch kancelistą przy s. pow. w Krynicy, Filip Sidorak kancelistą przy s. pow. w Żywcu, Edward Bernardt, Tadeusz Golechowski i Józef Ulrich kancelistami przy s. obw. w Tarnowie. — Lubin Dobrzański kancelistą przy s. kr. w Krakowie. — Antoni Lambor kancelistą do prowadzenia ksiąg gruntowych przy s. pow. w Wiśniczu.

Przeniesienia: Stanisław Szpor, Klemens Pawłowicz radcy s. kr. w Krakowie i Michał Gabrjel Krzeczkowski radca s. kr.

w Tarnowie do s. obw. w Wadowicach. — Na własne prośby adjunkci s. p.: Tadeusz Cukrowicz do Wadowic, Stanisław Oraczewski do Krzeszowic. — Inżynierzy: Albert Nunberg z Tarnobrzegu do Tarnowa, Hipolit Zbyszeński z Tarnowa do Tarnobrzega, Władysław Switkowski z Tarnopola do Krakowa i Karol Bucker z Przemysła do Zaleszczyk. — Adjuncki budownictwa: Kazimierz Wasilowski z Brzeżan do Rzeszowa, Tomasz Adwentowski ze Stryja do Tarnopola i Władysław Adamczyk z Rzeszowa do Białej. — Józef Wysocki praktykant budown. z Tarnopola do Brzeżan.

Wyszczególnienia: Dr. Frydrik Dargnn, prezydent wyższego s. kr. w Krakowie, godność tajnego radcy.

Opróżnione posady: Nadkomisarza, ewentualnie komisarza, a ostatecznie koncepisty przy dyrekcji policji we Lwowie; podania do prezydium dyrekcji policji we Lwowie do końca kwietnia r. b. [81.] — Zastępcy prokuratora państw. przy s. kr. w Krakowie lub którymkolwiek s. obw. w obrębie krakowskiego s. kr. wyższ.; podania do Nadprokuratorji państw. w Krakowie do 26. kwietnia b. r. [81.] — Kancelisty przy s. kr. w Krakowie; podania do prezydium s. kr. w Krakowie w czterech tygodniach od 18. kwietnia b. r. [85]. — Expedjenta poczt. w Horyńcu (w starostwie cieszanowskim); podania do Dyrekcji poczt. we Lwowie do 10. maja b. r. [85]. — Adjunktka przy s. pow. w Chrzanowie, ewentualnie przy innym sądzie kolegiat. lub pow.; podania do prezydium sądu kr. w Krakowie do 28. kwietnia b. r. [86]. — Oficjała przy sądzie kr. wyższ. w Krakowie; podania do prezydium sądu kraj. wyższ. w Krakowie do 2. maja b. r. [86]. — Sekretarza Rady, podania do prezydium s. kr. wyższ. w Krakowie do 2. maja b. r. [86]. — Adjunktka przy s. pow. w Rozwadowie; podania do prezydium s. obw. w Rzeszowie do 4. maja b. r. [89].

Izby notarialne: Posada notariusza w Sołotwinie, podania do Izby notar. lwowskiej do końca kwietnia b. r. (Izba notar. Lwów 1. kwietnia 1882. l. 158).

Od Administracji.

Prosimy o nadesłanie zaległości prenumeracyjnych szczegółowo wykazanych, tudzież bieżących należności.

„Przyjaciel chorych.”

W wydanem pod tym tytułem przez Richtera księgarnię nakładową w Lipsku dziełku znajdzie nie tylko chory pewne wskazówki do skutecznego leczenia swego cierpienia, lecz i zdrowemu podane są oparte na doświadczeniu rady, jak zapobiegać chorobie i jak ją w pierwszym związku zwalczać. Broszurkę tę rozsyła ces. król. uniwersytecka księgarnia w Wiedniu — „K. K. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6” — bezpłatnie i franco, zamawiający nie ponosi przeto żadnych kosztów jak tylko 2 kr. na kartę korespondencyjną. 4—6

Najnowszy przyrząd kąpielowy.

C. k. wyłącznie uprz. i patentow.

Siedzenia kąpielowe

Cena 60 złotych r.

W 20 minutach za 10 cent. ciepła kąpiel z zimnym tuszem. — Piękne, wygodne, ozdoba każdej sypialni.

Prócz tego dostarczamy 287 specjalnych artykułów domowych i kuchennych. Ilustrowano cenniki gratis.

F. Haberer & Co. Następcy

C. & Th. Saruba

8—10

Wien V. Griesgasse. 26.

KAWA

po hurtowych cenach.

Wysyłki opłatne za pobraniem. Pod gwarancją za dobry smak.

5 kilo	Guatemala mocna	zł. 4.50
5 "	Cu z i d a a rozkosała	" 5.—
5 "	Ceylon, najl. psza	" 5.50
5 "	plant. Ceylon wjśni nita	" 6.—
5 "	Morado, nader słabsza	" 6.25
5 "	Mocca perłowa siabska	" 6.80

Wskutek korzystnych ilości znajdujemy się w przyjemnem położeniu, naszym odbiorom **podwyższenie cła po 16 ct.** za kilo zwrotić, które przy zamówieniu uwzględnimy.

O jakości naszych dostaw odbieramy nieustannie pochlebne pisma uznania.

Ludwig Harling & Co. Hamburg.

3—3

Tego jeszcze nie było.

Wszystko za złr. 7.80.

Pyszny garnitur stołowy z nowo wynalezioną imitacją srebra, który dotąd 40 złr. kosztował i za którego stała białość jakby 14 łut. srebra, 20 letnią gwarancję daje; a mianowicie:

6 sztuk	noży stołowych.
6 "	widelców z jednego kawałka.
6 "	łyżek stołowych.
6 "	podstawek.
12 "	łyżeczek do kawy.
6 "	kubków na jaja.
6 "	łyżeczek do jaj.
6 "	półmisków.
2 "	1 chochla i chochelka
2 "	wielkich lichtarzy.
1 "	do nasypywania pieprzu lub cukrn.
1 "	sitko.

60 sztuk. Wszystkie tu przytoczone pyszne przedmioty kosztują razem **7 złr. 80 ct.** — Zamówienia wykonuje za nadesłaniem należności, lub za pobraniem jej przez pocztę, póki zapas starczy

A. L. Guttman.

Generaldepót der Silberimitation-Fabrik.

Wien I. Fleischmarkt 6.

7—12

L. 6776/1882.

OBWIESZCZENIE

Pierwszego ogólnego austr. Stowarzyszenia Urzędników austro-węg. Monarchji.

Siedemnaste zwyczajne Walne Zgromadzenie

odbędzie się

w Sobotę 13. Maja 1882. r. o 4. godzinie popołudniu

w wielkiej sali cesarskiej Akademii umiejętności w Wiedniu I. Plac uniwersytecki Nr. 2.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Sprawozdanie Rady zawiadowczej o czynnościach r. 1881.
2. Sprawozdanie rewizyjne z wnioskiem wydziału nadzorującego i uchwała na nie.
3. Decyzja co do użycia nadwyżki z obrotu.
4. Wybory uzupełniające do Rady zawiadowczej i do wydziału nadzorującego.

Prawo głosu i wyboru przysłuza każdemu członkowi stowarzyszenia, który należał już doń z końcem ostatniego roku obrotowego (§. 12. stat.)

Do udziału w Walnem Zgromadzeniu słuza **karty wstępu** Członkowie stowarzyszenia, którzy chcą wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu lub dać się na niem przez pełnomocnika zastąpić, winni celem wydania im kart wstępu u zarządu centralnego zgłosić się albo bez pośrednio albo też za pośrednictwem oddziału miejscowego do którego należą.

Członkom przysłuza prawo, przeniesienia swych głosów przez pełnomocnictwo na kogo innego, jednak li tylko na członków. Nie wolno jednak łączyć w jednej osobie więcej niż 10 głosów.

Co do sposobu postępowania przy udzielaniu i przyjmowaniu pełnomocnictw i przywykowynaniu prawa wyboru na Walnem Zgromadzeniu obowiązują postanowienia zamieszczone na odwrotnej stronie kart wstępu.

Sprawozdanie rachunkowe i bilans na r. 1881 wyda Członkom na żądanie Zarząd centralny w Wiedniu (IX Kolingasse 17.) na ośm dni przed Walnem Zgromadzeniem.

Cheąc Członkom Stowarzyszenia w różnych częściach Monarchji mieszkającym ułatwić wzięcie udziału w Walnem Zgromadzeniu, odnieśliśmy się do zarządów wszystkich większych kolei i do zarządu towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju, względem wydawania kart jazdy II i III. klasy o cenach niższych, za okazaniem kart należności do stowarzyszenia i **specjalnych kart legitymacyjnych**.

P. T. Członkowie, którzyby chcieli z tego korzystać, zechcą oznajmić to zaraz centralnemu zarządowi stowarzyszenia w Wiedniu lub właściwym wydziałom miejscowym, iżby rzeczony karty legitymacyjne mogły zaraz być wystawione i nadesłane. Bliższe postanowienia w tym względzie zawierają bieżące ogłoszenia w czasopiśmie stowarzyszenia (Beamten-Zeitung.)

Wiedeń 5. kwietnia 1882. r.

Za Radę zawiadowczą ogólnego stowarzyszenia Urzędników austro-węgierskiej Monarchji.

Prezydent:

C. F. Fellmann Ritter von Norwill m. p.

Soeben ist erschienen und durch alle Buchhandlungen zu beziehen;

Oesterr. Gesetze mit Erläuterungen aus der Rechtsprechung.

1. Abtheilung: **Oesterr. Justizgesetze.** Mit Erläuterungen aus der oberstgerichtlichen Rechtsprechung von **Dr. Leo Geller.** Zweite, vollständig neu bearbeitete u. wesentlich erweiterte Auflage. **Grosse Ausgabe.** Bd. I.: Verfassungs- u. Staatsgrundgesetze. — Allgemeines bürgerl. Gesetzbuch.

Elegant in Halbfranz. gebunden 7 fl.

Diese Auflage unterscheidet sich von der ersten nicht bloss äusserlich sondern durch hinzugekommene Ergänzungen. Es wird hier ein vollständig neues Werk geboten, welches ausser dem positiven Rechtsstoff (sämmliche Novellen in ihrem vollständigen Wortlaute) die gesammte seit dem Jahre 1812 bis auf die allerneueste Zeit bekannt gewordene Rechtsprechung in klar übersichtlicher Weise vorführt. Dem reichen Inhalte entspricht die äusserst elegante und vornehme Ausstattung, welche das Werk zu einem wahren Prachtwerk macht.

Oesterr. Gesetze mit Erläuterungen aus der Rechtsprechung.

III. Abtheilung: **Oesterreichische Gebühren- u. Steuergesetze.** I. Band. A. u. d. T. **Gebühren- und Taxgesetze** mit Erläuterungen aus der Rechtsprechung von **Dr. Leo Geller.** — Elegant in Leinwand gebunden: 2 fl. 60 kr.

Dieser Band enthält die Gebühren- und Taxgesetze sammt allen Novellen in ihrem vollen Wortlaute, erläutert durch die Erlässe und Entscheidungen der Ministerien, des Verwaltungsgerichtshofes und des obersten Gerichtshofes.

Beide Werke erscheinen auch in Lieferungen, die bei kompletter Abnahme (1. Abth. grosse Ausgabe, 15 Hefte à 1 fl. 20 kr., 2. und 3. Abth. zusammen circa 15 Hefte à 90 kr.) sich etwas billiger stellen als obige Einzelausgaben. Einbanddecken werden dazu nach Kompletwerden eines Bandes billigst berechnet, geliefert.

Verlag der Buchhandlung von Moritz Perles

in Wien, I., Bauernmarkt 11.

1—3

Wydawnictwo księgarni J. M. Himmelblaua.

Właśnie wyszło:

Biblioteka prawnicza t. V.:

Powszechny kodeks handlowy i austr. prawo przemysłowe.

Zawiera oprócz niniejszych ustaw także kilkanaście innych ważnych, jakoto: handlu obnośn. o agentach handl., o stowarzyszeniach, o izbach handlow., ochrona znaczków przemysłow., o spółkach zarobkow. i gospod., organizacja giełd etc. etc., przeszło 600 str. **2 ztr.** — Poprzednio wyszły: T. I.—III. **Kodeks karny** z dodatkiem 19 ustaw wraz z ust. prasową, cena **5 ztr. 50 ct.** w opr. (Każdą część osobno się sprzedaje). — T. IV. **Kodeks wekslowy** z postępow. wekslow. po polsku i po niem. **80 ct.**

Zamawiający w księg. J. M. Himmelblaua w Krakowie nie ponosi kosztów przesyłki.

1—2